

DZIEJE KAMIENICY PRZY UL. KOŚCIUSZKI NR 10

Autor: czesmen

Obecny budynek mieszkaniowo – usługowy, położony przy ul. T. Kościuszki nr 10 został zbudowany w pierwszych latach 90. XX wieku, a oddany do użytku w 1999r. W budynku tym znajduje się zakład fryzjerski, solarium oraz sklep z różnościami. Owy budynek został zbudowany w miejscu dawnej kamieniczki z XIX wieku, którą zburzono ze względu na jej zły stan techniczny.

Foto. 1) Trzcisko-Zdrój – ul. T. Kościuszki nr 10

Miłośnikom historii Trzciska-Zdroju chciałbym w skrócie przedstawić dzieje tej pruskiej kamieniczki, jak też i ich dawnych właścicieli. W ówczesnym budynku przy Richtstrasse mieściła się księgarnia i mała drukarnia, prowadzona przez niejakiego Lermera. Który od 1882 roku wydawał lokalną gazetę „Neumärkischer Anzeiger” (Nowomarchijski Dziennik), a od 1883 gazeta ukazywała się jako „Neumärkisch-Pommersche Post” (Nowomarchijsko – Pomorska Poczta). W 1887 właścicielem kamienicy i drukarni zostaje Müller. Powstaje nowa redakcja gazety z tytułem „Schönfließer Neumärkische Post” (Trzciska Nowomarchijska Poczta), gazetę redagowali: Krüger, Kredtmann, Rother, Bohm i Hans von Scheidt. Gazeta ukazywała się w środę, piątek i niedzielę, bezpośrednio dostarczana była do domów. Abonament kwartalny kosztował 1,25 marki. W niedzielę była dodatkowo ilustrowana wkładką „Illustriertes Familienblatt” (Ilustrowany Arkusz Rodzinny). Właściciele drukarni oprócz gazety, reklam i niskonakładowych broszur, uwieczniają uliczki i zabytki miasta na fotografii, wydając przy tym miejskie pocztówki w latach 1901 - 1906. W 1908 r. budynek wraz z księgarnią, zakładem fotograficznym znajdującym się w nim oraz drukarnią i gazetę nabywa Conrad Schroeder, fotograf z Dębna. Od tej pory gazeta ukazuje się pod tytułem „Neumärkische Pommersche Post, Zeitung für Bad Schönfließ” (Nowomarchijska Pomorska Poczta – Dziennik dla Trzciska Zdroju). Conrad Schroeder w swojej drukarni wydał także książkę pastora z Gogolic, Martina Fischera „Heimatbilder von Schmarfendorf” (Ojczysty obraz Gogolic). Nadmienię, że oryginalny egzemplarz tej książki jest w moim posiadaniu! Foto. 2) Conrad Schroeder z rodziną i sąsiadami przed swoją drukarnią 1911r. W roku 1914 do spółki przystępuje jego zięć Max Fritz, firma zostaje zarejestrowana w rejestrze handlowym jako Schroeder & Fritz. Firma bardzo dobrze się rozwija, co wskazuje na kupno budynku po drugiej stronie ulicy i rozszerzenie działalności (obecnie nr 21 przy ul. T. Kościuszki). Od 1920 roku jest tu drukowany „Nachrichtenblatt für den Wirtschaftsband Königsberg Nm.” (Publikacja Aktualności dla Stowarzyszenia Biznesu w Chojnie). Drukarnia wydała również: w roku 1922 „Stadtchronik Bad Schönfließ Neumark” (Kronika miasta Trzcisko Zdrój), a w 1928 „Chronik der Kirche zu St.Marien in Bad Schönfließ” (Kronika kościoła Mariackiego w Trzcisku Zdroju). Obie publikacje zostały napisane przez badacza historii miasta, miejscowego nauczyciela Benno Riecha.

Foto. 3) Budynek firmy wydawniczej Schroeder & Fritz 1925r. W 1928 roku gazeta z Trzciska łączy się z wydawnictwem Juliusa Neumanna z Dębna i jest odtąd wydawana w powiększonym nakładzie. Julius Neuman w owym czasie był potentatem na rynku wydawniczym, wydawał różne czasopisma i książki, m.in.: o myślistwie, o hodowli zwierząt gospodarczych, o roślinach ogrodniczych, itp. Pod koniec lat 30. XX wieku firmę Schroeder & Fritz przejmuje (?) niejaki Friedrich Kuhlke. Likwiduje ją przy Richtstrasse i przenosi na Rynek (?). Natomiast obecną kamienicę przy ul. T. Kościuszki nr 21 – nabył wówczas Erich Berndt i założył w niej sklep kawowy. Po II wojnie światowej w pomieszczeniach budynku przy ul. T. Kościuszki nr 10 pan Rolicki założył zakład fryzjerski. Po nim w latach 1956 - 1982 zakład prowadził pan Bronisław Fedczyszyn. W latach 70. XX wieku rozszerzył on działalność o dział damski, prowadzony przez panią Kazimierę Pawłowicz. Po likwidacji zakładu i wyprowadzce lokatorów z piętra, budynek popadł w ruinę. Ową rudere kupił i rozebrał prywatny właściciel, który otrzymał zgodę na budowę nowego budynku 19.06.1989 roku, lecz budynek nie został ukończony i stał tak przez kilka lat. Dopiero w 1998 roku niedokończoną budowlę nabył prywatny przedsiębiorca i sukcesywnie kontynuował budowę. W 1999 roku oddał najpierw do użytku solarium, a w następnych latach również zakład fryzjerski oraz sklep z tanimi i różnymi artykułami. Oryginały zdjęć wykorzystane w tej publikacji znajdują się w zbiorach autora! Tadeusz Kołucki, Gryfino 2012/2013r. *Źródła: Benno Riech „Stadtchronik Bad Schönfließ Neumark”; Bad Schönfließ 1922 r. Erinnerungsschrift an die Stadt Bad Schönfließ/Nm aus Anlass Ihres 675 Jährigen bestehens, 1956r. Roczniki niemieckich gazet „Heimatzeitung Kreis Königsberg – Neumark”; 1956 – 1980. Przeprowadzono również rozmowy z mieszkańcami miasta Trzcisko-Zdrój.